

A Fővárosi Ítéltábla dr. Mészáros Ottília pártfogó ügyvéd (címe.) által képviselt I.rendű felperes neve (születési neve: ifjabb I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe.) I. rendű és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe.) II. rendű felpereseknek - a személyesen eljáró idősebb alperes neve (alperes címe.) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2018. november 29. napján meghozott 27.P.20.848/2017/22. számú ítélete ellen az I. és II. rendű felperesek részéről 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket, valamint a pártfogó ügyvéd másodfokú díját teljes egészében a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes az alperes és a II. rendű felperes gyermeke.

A II. rendű felperes és az alperes között a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt 6.P.XI.30.975/2011. számon folyamatban volt gyermektartásdíj megfizetése iránti perben, a 2012. május 8-án tartott tárgyaláson az alperes úgy nyilatkozott, hogy „a beleegyezésem nélkül szülte meg ...t.”

Az I. rendű felperes és az alperes között tartásdíj felemelése iránt van folyamatban eljárás, mely perbe a II. rendű felperes az I. rendű felperes pernyertességének érdekében beavatkozott.

A felperesek keresetükben kérték annak megállapítását, hogy az alperes 2012. május 8. napján a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt a 6.P.XI.30.975/2011/6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben tett azon kijelentésével, hogy „a beleegyezésem nélkül szülte meg ...t” megsértette a felperesek lelkiismereti szabadságához, valamint becsülethez és jóhírnévhez fűződő jogát. Kérték az alperest a tartalmilag ezzel azonos kijelentések tételétől eltiltani, és ezzel összefüggésben 200.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezni.

Előadták, hogy az alperesi magatartás feltételezhetően aljas célzata az lehetett, hogy az alperes a II. rendű felperesben lelkiismeret-furdalást keltsen, hiszen az apa beleegyezése a megfogant gyermek világra hozatalához nem kell, azzal összefüggésben a magzatot hordozó nő önrendelkezési jogosultsága kizárólagos.

A II. rendű felperes ezen túlmenően kérte (11. sorszámú beadvány) a magánélethez, valamint a

becsülethez, illetve a lelkiismereti szabadsághoz fűződő személyiségi joga alperes részéről történt megsértésének bírói megállapítását is. Az alperes eltiltását attól a jogsértő magatartástól, hogy a későbbiekben vele bármilyen módon kapcsolatot létesítsen, kapcsolatot tartson fenn. Kérte továbbá az alperest arra kötelezni, hogy 15 napon belül saját költségére, magánlevélben fejezze ki sajnálkozását. Kijelentette, hogy sérelemdíj, illetve kártérítési igénye nincs.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította és megállapította, hogy a 36.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Ismertette az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését. A 2013. évi CLXXVII. törvény 8. § (1) bekezdése alapján rögzítette, hogy a perben az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) szabályait kell alkalmazni, ezért ismertette a Ptk. 75. § (1) bekezdését, a 78. § (1) és (2) bekezdését, a 84. § (1) bekezdését.

Vázolta, hogy személyiségi jogsérelem mely esetekben valósulhat meg. Ezen belül a jóhírnév sérelmét valótlán és a közfelfogás szerint is sértő tény állítása, híresztelése, hamis színben való feltüntetése, a becsület sérelmét pedig a tényektől függetlenül, önkényesen alkotott, a más személyét, kifejezőmódjában is indokolatlanul bántó, becsmérítő, megalázó vélemény okozza. Nem minősül tényállításnak az a közlés, amely valamilyen magatartás megvalósulásának konkrét módjára, tartalmára és formájára nézve előadást nem tartalmaz, nem jelöl meg cselekvőséget az adott személy részéről. A bírálat, vélemény akkor adhat alapot a jogvédelemre, ha a vélemény kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó, burkoltan valótlán tényállítást tartalmaz.

Az emberi méltóság megsértéséről akkor van szó, ha valakit emberi mivoltában aláznak meg.

A sérelmezett közlések értelmezése kapcsán a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a sajtóhelyreigazítási eljárásokra irányadó, ám a személyiségi jog megsértése miatti perekben is alkalmazandó PK 12. számú állásfoglalására utalva rögzítette, hogy azokat a szövegkörnyezetre tekintettel kell értelmezni. Utalt az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) és 7/2014. (III. 7.) AB számú határozataira is.

Megítélése szerint az alperes által kifejtett nyilatkozat azt a határt nem lépte túl, ami miatt a becsület védelme érdekében a véleménynyilvánítás szabadsága alapjogának korlátozása szükséges lenne. A bírói gyakorlatra utalva kifejtette, hogy hatósági eljárás során tett nyilatkozatok akkor sem alkalmasak a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására, ha utóbb e kijelentések a bizonyítási eljárás tükrében nem minősülnek valótnak, feltéve, hogy a tényállítások indokolatlanul nem sértőek, bántóak, illetve durván sértő kifejezést nem tartalmaznak. A bíróság előtt a felek által tett nyilatkozat nem alapozhat meg személyiségi jogi védelmet, csak kivételesen és abban az esetben, ha a nyilatkozat során az eljárás tárgyához nem tartozó, egyben személyiségi jogot sértő kijelentések is elhangzanak. A vallomás tartalma akkor válthat ki személyiségi jogi sérelmet, ha arra a rendeltetésszerű joggyakorlás körén kívül, visszaélésszerűen kerül sor, illetve ha az nem az eljárás tárgyához tartozik, és személyiségi jogi sérelmet megvalósító többlet elemeket tartalmaz. Ezek hiányában személyiségi jogi védelmet az eljárások során tett nyilatkozatok akkor sem alapoznak meg, ha azok valóságtartalma az adott eljárás során kétségtelen módon nem nyert bizonyítást.

A jelen perben sérelmezett alperesi közlés valótlansága esetében sem sértő. Megjegyezte, hogy a hamis látszatot el nem érő sejtetések, alternatív értelmezési lehetőségek, átértelmezések a szubjektív tudattartalom körébe tartoznak, amely alapján jóhírnév megsértése nem állapítható meg.

A becsület megsértése körében úgy foglalt állást, hogy az alperes által tett nyilatkozat kifejezőmódjában sem lépte át azt a határt, amelyen túl az már indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó jellegű lenne.

Figyelemmel az alkalmazandó Ptk. szabályaira, a felperesek sérelemdíj iránti igényét a Ptk. 355. § (1) bekezdése alapján nem vagyoni kártérítés iránti igényként bírálta el, azt a jogsérelem hiánya miatt utasította el. Megjegyezte azt is, hogy a felpereseknek a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja szerinti igényére a Ptk. 324. § (1) bekezdésében meghatározott elévülési idő nem vonatkozik.

A perköltségről a felperesek költségmentességére és arra tekintettel határozott, hogy az alperesnek perköltség igénye nem merült fel.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérték oly módon, hogy a másodfokú bíróság a felperesek keresetének adjon helyt. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új tárgyalásra és új határozat meghozatalára utasítását kérték.

Álláspontjuk szerint az alperes sérelmezett kijelentése emberi mivoltukban alázza meg őket. Az I. rendű felperes pszichésen érzékenyebb, ezért az olyan tartalmú kijelentés, ami szerint az édesapja nem akarta a megszületését benne mélyen romboló folyamatokat indított el. A II. rendű felperes ettől a kijelentéstől megalázottnak érzi magát, mert azt sejteti, hogy az alperest becsapta, pedig csak lelkiismeretére és anyai ösztönére hallgatva döntött.

Az alperesi kijelentés ezért sérti az emberi méltóságukat.

Hivatkoztak arra is, hogy az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes keresetváltoztatásakor elmulasztotta a nyilatkozattételre vonatkozó felhívási és hiánypótlási kötelezettségét is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, az alkalmazandó jogszabályok körét is helyesen állapította meg, döntésével a másodfokú bíróság egyetértett.

Megállapította ugyanakkor, hogy a tényállás rögzítése során, noha indokolásában a PK 12. számú állásfoglalás rendelkezéseire utalt, arra nem fektetett kellő hangsúlyt, hogy a sérelmezett közlés milyen eljárás során, milyen szöveggörnyezetben hangzott el. Nem rögzítette az alperes védekezését, ellenkérelmének lényegét. A felperesek 20. sorszámú beadványára, mint nem határozott kereseti kérelemre utalt, ugyanakkor az iratokból megállapíthatóan ezen beadvány az alperesi védekezésre, ezen belül hangsúlyosan, a per megszüntetésére irányuló kérelemre tett érdemi nyilatkozat. Az ahhoz csatolt mellékletek között található kereseti kérelem a Budai Központi Kerületi Bíróság 3.P.XI.30.952/2017. számú perben került benyújtásra. Ezek a hiányosságok azonban nem gátolták az érdemi felülbírálatot, mert a rendelkezésre álló iratok alapján pótolhatóvá, kiigazíthatóvá váltak.

Ennek megfelelően az rögzíthető, hogy a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt 6.P.XI.30.975/2011. számon folyó gyermektartásdíj iránti perben a felek 2012. május 8-án egyezségeket kötöttek. Az alperes ezen a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy mielőtt ellenkérelmét előterjesztené azt szeretné elmondani, hogy amikor a II. rendű felperessel kapcsolatot létesítettek ... tudta, hogy az alperes nő, nem szeretne gyermeket, „a beleegyezésem nélkül szülte meg ...t.” Ennek ellenére apasági elismerő nyilatkozatot tett. Ezt követően azonnal egyezségi ajánlatot tett a II. rendű felperesnek, majd annak megtárgyalását követően megegyeztek, hogy havonta milyen összegű tartásdíjat fizet.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy a sérelmezett kijelentést megtette, de álláspontja szerint azzal a felperesek személyhez fűződő jogait nem sértette meg. Vitatta, hogy

korlátozta volna a II. rendű felperes születéshez való jogát, hiszen bár az I. rendű felperest az ellenkezése ellenére szülte meg, de a nevére vette, vállalta a felelősséget. Mivel nem érezte magát felelősnek, a per megszüntetését kérte.

Egyéb, a fellebbezésben jelzett, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező eljárási hibát a másodfokú bíróság nem észlelt. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 252. § (2) és (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet akkor helyezhető hatályon kívül, ha az elsőfokú bíróság olyan lényeges eljárási szabályt sértett, amely miatt a tárgyalás megismétlése, illetve kiegészítése szükséges, vagy a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű megismétlése, illetve kiegészítése indokolt.

A perbeli esetben a II. rendű felperes 11. sorszámú kereset pontosítását követően az elsőfokú bíróság valóban nem hívta fel hiánypótlásra, ez azonban nem is volt indokolt. Ez a beadvány ugyanis az elsőfokú bíróság 10. sorszámú jegyzőkönyvében előírt hiánypótlási kötelezettség teljesítését szolgálta. Abban a II. rendű felperes a bíróság felhívására pontosította a keresetét. A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a bíróság a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről köteles tájékoztatást adni. A perbeli esetben az alperes a sérelmezett közlés megtételét elismerte, az elsőfokú bíróság jogalap hiányában utasította el a keresetet, ezért további kioktatási kötelezettség a kereset pontosítást követően nem terhelte.

A per érdeme vonatkozásában az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal a másodfokú bíróság egyetértett azzal azonban, hogy elsősorban a sérelmes közlés jellegét, és azt kellett értékelni, hogy milyen eljárási szituációban hangzott el az. E körben a tényállás tisztázottsága, figyelemmel a csatolt okiratokra is nem volt vitás. A II. rendű felperes és az alperes között gyermektartásdíj iránt volt folyamatban az eljárás. Abban az I. rendű felperes nem vett részt, a II. rendű felperes az alperes által a kapcsolatuk körülményeire vonatkozóan elmondottakat - melynek része volt a sérelmes közlés is - nem vonta kétségbe. A felek a tárgyaláson ezen közlést követően megegyeztek, közöttük érzelmeik vezérelte vita nem volt.

Ilyen körülmények között az alperes részéről az a nyilatkozat, hogy családi állapotára is tekintettel - más személlyel élt házasságban, azt a kapcsolatát nem kívánta megszakítani, ezt a II. rendű felperes tudomásul is vette - nem kívánt gyermeket, az I. rendű felperes személyére közvetlenül kiható tényállító jellegét nem hordoz. Ez olyan tudati, érzelmi helyzetmeghatározás, amely a felperesek vonatkozásában személyiségi jogokat nem érint. Önmagában az, hogy ezt az alperesi hozzáállást az akkori élethelyzethez a felperesek utóbb nehezményezik, számukra érzelmileg negatív érzetet kelt a Ptk. 76. §, és 78. § (1), (2) bekezdése szerinti jogokat nem érinti. A perbeli jegyzőkönyv által rögzített szituáció, a felperesek keresetében hivatkozott aljas célzatot egyáltalán nem támasztotta alá.

Kiemeli ezen túlmenően a másodfokú bíróság azt is, hogy a II. rendű felperes az alperesnek a sérelmes közlésben kifejezett érzelmeiről való tudomásszerzéskor azt nem kifogásolta, nem sérelmezte. Magánélete és lelkiismereti szabadsága nem sérült, mivel arra vonatkozóan tényeloadást nem is tett, hogy a gyermek születését az alperes akadályozta volna.

A csatolt jegyzőkönyvből és a felek előadásából sem lehet olyan következtetést levonni, hogy az alperest a felperesek által vázolt célzat vezette volna a kijelentés megtételekor. Ennek önmagában ellentmond az a körülmény, hogy a tartásdíj vonatkozásában a II. rendű felperes vele meg is egyezett.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fenti kiegészítésekkel a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperesnek a másodfokú eljárásban nem merült fel perköltségigénye, ezért arról nem kellett határozni.

A le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 14. § alapján döntött, figyelemmel a felperesek költségmentességére.

A pártfogú ügyvéd díjának viseléséről a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2019. március 27.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila s.k.
bíró